

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

HE 54/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain muuttamisesta

Etene on käsitellyt lakiluonnosta kokouksessaan maaliskuussa 2018 ja antanut siitä silloin lausunnon Sosiaali- ja terveysministeriölle. Etenen näkemyksen mukaan elinten ja kudosten luovutukset eläviltä luovuttajilta tulee mahdollistaa nykyistä paremmin ja laajentaa koskemaan muitakin kuin lähisukulaisia, myös anonyymejä luovuttajia. Tästä syystä Etene pitää 4 §:n nykyistä muotoilua sopivana, vaikka lähtökohtana on edelleen luovuttaminen ensisijaisesti lähisukulaiselle. Tutkimuksissa on todettu, että geneettisellä sukulaisuudella ei ole suurta merkitystä elinsiirtojen onnistumiseen. Luovuttajapiirin laajennus on tärkeä mm. siksi että voidaan välttää lähisukulaisen paine toimia luovuttajana, sekä mahdollistaa elintärkeän elimen ja kudoksen saanti henkilöille, jotka eivät halua luovutusta läheisiltään tai voi sellaista saada.

5 § Alaikäiset ja vajaakykyiset.

Painostusta lähisukulaisuussuhteissa voi olla vaikea osoittaa. Luovutuksen vapaaehtoisuuden varmistaminen keskustelemalla alaikäisen tai vajaakykyisen kanssa vaatii arvioitsijalta osaamista ja herkkyyttä. Etenen näkemyksen mukaan 5 §:n muotoilu on riittävä alaikäisten ja vajaakykyisen varjelemiseksi, mutta kannattaa lämpimästi, että luvan edellytysten arvioimiseksi säädettäisiin tarkemmin esimerkiksi valtioneuvoston asetuksella.

16 § Elin- ja kudossiirtorekisteri.

Etene huomauttaa, että elinsiirtorekisteriin tulisi kirjata myös mahdollisia eläviä luovuttajia koskevia tietoja. Tämä on tarpeellista, mikäli halutaan laajentaa elinluovuttajien piiriä anonyymeihin luovuttajiin.

Etenen puolesta

Jaana Hallamaa
puheenjohtaja

Sinikka Sihvo
pääsihteeri

